

Wniosek o certyfikację jednostki rynku mocy do aukcji głównej i aukcji dodatkowych jako element prawidłowości rynku mocy

Spis treści

- I. Uwagi wprowadzające
- II. Zakres podmiotowy wniosku
- III. Zakres przedmiotowy wniosku
 1. Podstawy prawne
 2. Poszczególne elementy (zawartość wniosku)
 - 2.1. Informacje identyfikacyjne
 - 2.2. Informacje merytoryczne
 - 2.3. Informacje techniczno-ekonomiczne
 - 2.4. Informacje środowiskowe
 - 2.5. Oświadczenia
 - 2.6. Dodatkowe informacje
- IV. Niezależna ekspertyza
- V. Braki formalne wniosku
- VI. Skutek prawny złożenia wniosku
- VII. Uwagi końcowe

Streszczenie

Przedmiotem niniejszego opracowania jest wniosek o certyfikację jednostki rynku mocy do aukcji głównej i aukcji dodatkowych, o którym mowa w ustawie o rynku mocy. W pierwszej kolejności omówiono zakres podmiotowy wniosku, a następnie przedstawiono zakres przedmiotowy. W ramach tej części pracy dokonano analizy natury prawnej „Regulaminu Rynku Mocy” i jego miejsca w hierarchii aktów prawnych, a także zaprezentowano poszczególne elementy treści wniosku o certyfikację (zawartość). Ponadto szczególną uwagę poświęcono niezależnej ekspertyzie wymaganej do wniosku oraz kryteriom niezależności ją sporządzającego. W ostatnich częściach opracowania wskazano na procedurę uzupełniania braków formalnych oraz skutki prawne, jakie wywołuje złożony wniosek dla przedsiębiorstwa energetycznego. Całość zamykają uwagi końcowe, w których dokonano podsumowania poczynionych rozważań oraz udzielono odpowiedzi na postawione pytania.

* Doktorant w Katedrze Europejskiego Prawa Gospodarczego (Zakład Prawa Gospodarczego Publicznego) na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Łódzkiego; wiceprezes Zarządu Polskiej Fundacji Prawa Konkurencji i Regulacji Sektorowej *Ius Publicum* w Warszawie. E-mail: mkrasniewski@wpia.uni.lodz.pl; krasniewski@iuspublicum.pl; <https://orcid.org/0000-0002-8552-4182>.

Słowa kluczowe: rynek mocy; jednostka rynku mocy; wniosek o certyfikację; dostawca mocy; aukcja główna; aukcja dodatkowa.

JEL: K23, K32, K33

I. Uwagi wprowadzające

Wraz z przyjęciem ustawy z dnia 3 stycznia 2018 r. o rynku mocy¹ Polska stała się kolejnym krajem Unii Europejskiej, który zmienił organizację swojego rynku energii elektrycznej przez wprowadzenie rynku mocy (Muszyński, 2018, s. 15). Istotą rynku mocy jest, że Operator Systemu Przesyłowego (dalej: OSP) (monopolista) zakupywać będzie całą potrzebną w systemie elektroenergetycznym moc, czyli dokładnie tyle mocy, ile potrzebne jest do zaspokojenia zapotrzebowania na całkowity pobór energii elektrycznej w kraju wraz z odpowiednią rezerwą mocy wirującej w systemie (Dąbrowski, 2018, s. 10). W rynku mocy uczestniczą certyfikowane jednostki rynku mocy, które pozytywnie przeszły proces certyfikacji realizowany przez OSP we współpracy z właściwym Operatorem Systemu Dystrybucyjnego (dalej: OSD). Ustawa o rynku mocy przewiduje przy tym trzy rodzaje certyfikacji: ogólną; do aukcji głównej oraz do aukcji dodatkowej². W certyfikacji do aukcji głównej lub do aukcji dodatkowych właściciel jednostki fizycznej, jednostki fizycznej zagranicznej albo jednostki redukcji zapotrzebowania planowanej lub podmiot przez niego upoważniony do dysponowania tą jednostką na rynku mocy składa operatorowi wniosek o: (1) utworzenie jednostki rynku mocy i dopuszczenie jej do aukcji głównej lub do aukcji dodatkowych lub dopuszczenie do udziału w rynku wtórnym lub (2) dopuszczenie do aukcji dodatkowych jednostki rynku mocy utworzonej w certyfikacji do aukcji głównej na ten sam rok dostaw³. A zatem w certyfikacji do aukcji głównej i aukcji dodatkowych dostawca mocy składa wniosek o certyfikację jednostki rynku mocy. Wniosek jest pierwszym etapem w harmonogramie procesu rynku mocy (PSE, b.d.). Ustawa o rynku mocy nakłada na właścicieli jednostek fizycznych wytwórczych o mocy osiągalnej minimum 2 MW brutto, mogących wprowadzać energię do sieci, obowiązek corocznego przystąpienia do certyfikacji ogólnej⁴. Brak wywiązania się z powyższego obowiązku może skutkować nałożeniem przez Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (dalej: Prezes URE) kary w wysokości do 5% przychodów danego podmiotu w poprzednim roku podatkowym⁵. Pozytywne przejście etapu certyfikacji ogólnej daje możliwość wzięcia udziału w certyfikacji do aukcji, a następnie wzięcia udziału w danej aukcji głównej lub aukcji dodatkowej. Proces certyfikacji do aukcji przeprowadzany jest przed każdą aukcją i ma na celu nadanie ram organizacyjnych konkretnym zasobom, które dostawcy mocy zaoferują na danej aukcji (Będkowski-Kozioł, 2018, s. 132–133).

Zagadnienie wniosku o certyfikację jednostki rynku mocy do aukcji głównej i aukcji dodatkowych wydaje się nader istotne z teoretycznego i praktycznego punktu widzenia. W pierwszej kolejności stanowi on podstawę do szacowania przez OSP paramentów rynku mocy, ponieważ

¹ Ustawa z dnia 8.12.2017 r. o rynku mocy (Dz.U. 2018, poz. 9; 2019, poz. 42) (dalej: uorm lub ustawa o rynku mocy).

² Art. 3 ust. 1 uorm. Odrębną procedurę dopuszczenia do udziału w rynku mocy przewidziano natomiast dla jednostek zagranicznych w postaci tzw. aukcji wstępnych, zob. art. 6–10 uorm.

³ Art. 15 ust. 1 uorm.

⁴ Art. 11 uorm.

⁵ Art. 85 ust. 5 uorm.

przekazywane są dane na temat zdolności poszczególnych wnioskodawców do dostarczenia mocy. Przedsiębiorstwo deklaruje zatem gotowość dostarczenia mocy, a OSP na tej podstawie określa parametry w kolejnych etapach rynku mocy. Przeszacowanie zdolności wytwórczej i niedostarczenie mocy po zawarciu umowy mocowej skutkować będzie nałożeniem kary na przedsiębiorstwo. Nieprawidłowości w informacjach przekazywanych we wniosku mogą więc skutkować konsekwencjami dla przedsiębiorstwa energetycznego. Jednocześnie prawidłowe określenie parametrów jednostek rynku mocy przesądza o powodzeniu całego rynku mocy, tj. dostarczeniu mocy w określonej ilości w sytuacji niedoboru mocy w systemie. A zatem nieprawidłowe informacje mogą przełożyć się na niedostarczenie potrzebnej w danym momencie mocy. Trzeba również zaznaczyć, że algorytmy ustalania wysokości opłaty mocowej pozostają w związku z danymi przekazanymi przez dostawców mocy we wniosku – wysokość poszczególnych stawek opłaty mocowej. A zatem nieprawidłowości na początkowym etapie rynku mocy, tj. wniosku o certyfikację jednostki rynku mocy do aukcji głównej i aukcji dodatkowych, przekładają się na kolejne etapy, w tym zwłaszcza etap określenia wysokości stawek opłaty mocowej. Błędne dane przełożyć się mogą na nadmierne obciążenie odbiorców końcowych kosztami utrzymania rynku mocy. Z tych względów wniosek powinien zawierać jak najszerszy zakres informacji dający możliwość precyzyjnego określenia parametrów całego rynku mocy i skutecznego przeprowadzenia kolejnych etapów. Trzeba jednak pamiętać o tym, iż dane, o których mowa powyżej stanowią sensytywne informacje przedsiębiorstwa energetycznego. Z punktu widzenia wnioskodawcy zakres danych powinien być jak najwęższy, czyli taki który uniemożliwia naruszenie jego pozycji na rynku. Należy także nadmienić, że dane przekazywane we wniosku wymagają od wnioskodawcy istotnych nakładów finansowych oraz organizacyjnych, które w przypadku niepowodzenia aukcji nie są w żaden sposób rekompensowane. Z tych względów należy zastanowić się nad zakresem informacji, jakie powinny być przekazywane we wniosku. Winien on być adekwatny do celów ustawy (wprowadzenia rynku mocy), a jednocześnie uwzględniać interesy poszczególnych przedsiębiorstw energetycznych.

Ustawa o rynku mocy określa m.in. zakres przedmiotowy i podmiotowy wniosku o certyfikację jednostki rynku mocy, w tym obowiązek przełożenia niezależnej ekspertyzy, organ właściwy do przyjmowania wniosków, skutki prawne złożenia wniosku, postępowanie w przypadku braków formalnych wniosku. Uzupełnienie przepisów dotyczących wniosku o certyfikację jednostki rynku mocy znajduje się w „Regulaminie Rynku Mocy” (dalej RRM) (PSE, 2018).

W niniejszej pracy podjęto próbę analizy i oceny przepisów ustawy o rynku mocy oraz „Regulaminu Rynku Mocy”, które określają wymogi merytoryczne i formalne dla wniosku o certyfikację jednostki rynku mocy do aukcji głównej i aukcji dodatkowych pod kątem prawidłowości funkcjonowania rynku mocy jako całości, a jednocześnie prawidłowości funkcjonowania poszczególnych przedsiębiorstw energetycznych. Opracowanie ma przynieść także odpowiedź na następujące pytania: jakie skutki prawne dla wnioskodawców wywołują postanowienia RRM; jakie miejsce w hierarchii aktów prawnych zajmuje RRM; czy zakres przedmiotowy wniosku został określony adekwatnie do przebiegu procesu certyfikacji jednostek rynku mocy; czy zakres przedmiotowy wniosku nie narusza sensytywnych danych przedsiębiorstwa energetycznego; jakie skutki prawne dla przedsiębiorstwa energetycznego wywołuje złożenie wniosku o certyfikację?

Na początku opracowania omówiono zakres podmiotowy wniosku, a następnie przedstawiono zakres przedmiotowy. W ramach tej części pracy dokonano analizy natury prawnej „Regulaminu

Rynku Mocy” i jego miejsca w hierarchii aktów prawnych, a także zaprezentowano poszczególne elementy treści wniosku o certyfikację (zawartość). Ponadto szczególną uwagę poświęcono niezależnej ekspertyzie wymaganej do wniosku oraz kryteriom niezależności sporządzającego tejsze. W ostatnich częściach opracowania wskazano na procedurę uzupełniania braków formalnych oraz skutki prawne, jakie wywołuje złożony wniosek dla przedsiębiorstwa energetycznego. Całość zamykają uwagi końcowe, w których dokonano podsumowania poczynionych rozważań oraz udzielono odpowiedzi na wyżej postawione pytania.

II. Zakres podmiotowy wniosku

Wniosek o certyfikację jednostki rynku mocy składa dostawca do OSP⁶. Jeden wniosek o certyfikację dotyczy wyłącznie jednej jednostki rynku mocy. W przypadku wielokrotnego zgłoszenia w jednej certyfikacji do aukcji mocy tej samej jednostki rynku mocy przez tego samego dostawcę mocy rozpatruje się wyłącznie wniosek o certyfikację złożony najpóźniej, a wcześniejsze wnioski pozostawia się bez rozpoznania⁷. Natomiast w przypadku wielokrotnego zgłoszenia w jednej certyfikacji do aukcji mocy tej samej jednostki rynku mocy przez różnych dostawców mocy, którzy wykazali stosowne umocowanie, rozpatruje się wyłącznie wniosek o certyfikację złożony przez dostawcę mocy, który złożył wniosek najwcześniej, o ile we wniosku o certyfikację dostawca mocy wykazał posiadanie odpowiedniego umocowania do dysponowania tą jednostką. OSP odmawia wydania certyfikatu względem wniosków złożonych przez pozostałych dostawców mocy⁸. Ponadto w przypadku wielokrotnego zgłoszenia przez tego samego dostawcę mocy, w jednej certyfikacji do aukcji mocy, tej samej jednostki fizycznej wchodzącej w skład różnych jednostek rynku mocy, jednostka ta wchodzi w skład jednostki rynku mocy, w odniesieniu do której wniosek o certyfikację został złożony najwcześniej, o ile we wniosku o certyfikację dostawca mocy wykazał posiadanie odpowiedniego umocowania do dysponowania tą jednostką⁹. RRM stanowi również, że w przypadku wielokrotnego zgłoszenia przez różnych dostawców mocy w jednej certyfikacji do aukcji mocy tej samej jednostki fizycznej wchodzącej w skład różnych jednostek rynku mocy, jednostka ta wchodzi w skład jednostki rynku mocy dostawcy mocy, który najwcześniej złożył wniosek o certyfikację, o ile we wniosku o certyfikację dostawca mocy wykazał posiadanie odpowiedniego umocowania do dysponowania tą jednostką¹⁰. Wszystkie powyższe reguły kolizyjne służą zapobieżeniu nieporozumieniom i nadużyciom związanym z przynależnością jednostek fizycznych.

III. Zakres przedmiotowy wniosku

1. Podstawy prawne

Ustawa o rynku mocy określa zakres przedmiotowy wniosku o certyfikację jednostki rynku mocy¹¹. Należy jednak zaznaczyć, że ustawa nie opisuje zakresu tych informacji w sposób

⁶ Art. 15 ust. 1 uorm.

⁷ Pkt 7.4.1.6 RRM.

⁸ Pkt 7.4.1.7 RRM.

⁹ Pkt 7.4.1.8 RRM.

¹⁰ Pkt 7.4.1.9 RRM.

¹¹ Art. 19 uorm.

wyczerpujący, uzupełnienie tejże znajduje się bowiem w RRM¹². Postanowienia RRM w tym zakresie są postanowieniami odnoszącymi się do przygotowania do zawarcia umowy mocowej, czyli do procesu certyfikacji oraz przeprowadzania aukcji mocy. I. Muszyński przyjmuje, że w tym przypadkach RRM będzie wywierał takie same skutki prawne, jak abstrakcyjna norma prawna (Muszyński, 2019). W całości należy zgodzić się z powyższym poglądem, ponieważ RRM został zatwierdzony decyzją administracyjną, której wnioskujący nie jest imiennym adresatem, a zatem nie był on stroną postępowania w sprawie zatwierdzenia RRM.

Sposób określenia zawartości wniosku o certyfikację jednostki rynku mocy określa uorm oraz RRM. Prawidłowe złożenie wniosku ma miejsce wtedy, gdy wnioskodawca przedłoży wszystkie informacje wymienione w RRM, a brak ich przedłożenia skutkuje tak samo, jak niespełnienie wymogów ustawowych. Z tego względu można mówić o swoistości prawa energetycznego, która przejawia się m.in. przez wymykanie się z tradycyjnej hierarchii aktów prawnych – regulamin stojący niżej w hierarchii doprecyzowuje przepisy ustawy i staje się jej niezbędnym elementem. Z jednej strony ustawa o rynku mocy stanowi zbiór postawień techniczno-wykonawczych określających warunki współpracy uczestników rynku mocy. Z drugiej strony określa zakres informacji niezbędnych dla zapoczątkowania przez zainteresowanego procesu certyfikacji¹³. RRM przesądza, poprzez szczegółowe doprecyzowanie uorm, jaki zakres informacji wymagany jest od wnioskującego, który w przypadku odmowy ich podania spotka się z odmową wydania certyfikatu.

Powyższe uwagi są istotne z punktu widzenia zakresu danych wymaganych od wnioskującego. Już w samej treści uzasadnienia projektu ustawy o rynku mocy mowa jest o „szczególnie ważnych informacjach przedstawianych przez dostawcę mocy”¹⁴. Stanowi ona, że wniosek o certyfikację jednostki rynku mocy zawiera m.in.: wielkość obowiązku mocowego, którą będzie oferował dostawcy mocy dla tej jednostki w aukcji mocy; potwierdzenie spełniania wymogów technicznych, niezbędnych do poprawnego przeprowadzania rozliczeń; moc osiągalną netto każdej z jednostek fizycznych w okresie dostaw; informacje o zastosowaniu technologii i sposobie zapewnienia dostępności odpowiedniej ilości paliwa na potrzeby wykonania obowiązku mocowego; parametry techniczno-ekonomiczne, w tym minimum techniczne wytwarzania energii elektrycznej, przy którym jednostka fizyczna wytwórcza może pracować przez nieprzerwany okres nie krótszy niż 4 godziny, bez uszczerbku dla trwałości tej jednostki oraz koszty operacyjne za rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym odbywa się certyfikacja do aukcji mocy. Nie ulega wątpliwości, że wskazane powyżej przykładowo informacje wymagane od wnioskującego stanowią dla niego najbardziej sensytywne informacje. Jednocześnie dane, o których mowa w art. 19 uorm są informacjami pozwalającymi określić wielkość mocy w systemie oraz zdolności jej dostarczenia do systemu, a także rzeczywistą kondycję finansową sektora wytwarzania, co ma znaczenie dla zapewnienia efektywności ekonomicznej rynku mocy. Trzeba w tym miejscu zaznaczyć, że informacje, o których mowa w art. 19 i 20 uorm nie stanowią nowości w zakresie informacji przekazywanych OSP. Z analizy Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej (dalej: IRiES) (PSE, 2011) wynika, że podobny zakres informacji jest już w dyspozycji OSP. Informacje przekazywane na podstawie

¹² Pkt 7.4.2 RRM.

¹³ W przypadku wad lub braków formalnych wniosku o certyfikację, w wyznaczonym terminie, Operator Systemu Przesyłowego odmawia wydania certyfikatu. Zob. art. 22 uorm.

¹⁴ Rządowe Centrum Legislacji, *Rządowy projekt ustawy o rynku mocy*, Druk nr 1722, s. 18. Dostęp online: <http://www.sejm.gov.pl/Sejm8.nsf/druk.xsp?nr=1722> (16.09.2019).

IRIES obejmują duże jednostki wytwórcze¹⁵. Z tego względu należy przyjąć, że rozszerzeniu zakresu informacji przekazywanych OSP uległ w stosunku do mniejszych jednostek wytwórczych¹⁶. Pobieranie danych przez OSP w szerokim zakresie, w stosunku do wszystkich wytwórców, pozwala ustalić realną ilość mocy, a jednocześnie zweryfikować jaka część tej ilości może być dostarczona na czas do sieci, z uwagi na parametry techniczne jednostek, w tym szybkość zmiany wielkości wytwarzania energii elektrycznej przez jednostkę. A zatem można uznać, że zakres wymaganych informacji we wniosku jest w pełni uzasadniony z uwagi na cele, jakie muszą zostać zrealizowane przez OSP – poprawne wyznaczenie parametrów aukcji¹⁷.

2. Poszczególne elementy (zawartość wniosku)

Ustawa o rynku mocy¹⁸ szczegółowo określa treść wniosku o certyfikację jednostki rynku mocy. Treść wniosku można podzielić na pięć grup: informacje identyfikacyjne; informacje merytoryczne; informacje techniczno-ekonomiczne; informacje środowiskowe; oświadczenia.

2.1. Informacje identyfikacyjne

Do informacji identyfikacyjnych należy zaliczyć:

- dane identyfikacyjne jednostek fizycznych wytwórczych wchodzących w skład jednostki rynku mocy, obejmujące kody jednostek fizycznych nadane przez rejestr;
- dane identyfikacyjne i upoważnienie dostawcy mocy¹⁹;
- kopię koncesji na wytwarzanie energii elektrycznej przez jednostki fizyczne wchodzące w skład jednostki rynku mocy lub promesy koncesji, jeżeli są wymagane zgodnie z ustawą – Prawo energetyczne²⁰;
- moc osiągalną netto jednostki rynku mocy w okresie dostaw²¹.

2.2. Informacje merytoryczne

Dostawca mocy określa wielkość obowiązku mocowego, którą będzie oferował dla jednostki rynku mocy w aukcji mocy, nie większą niż iloczyn mocy osiągalnej netto tej jednostki i korekcyjnego współczynnika dyspozycyjności, o którym mowa RRM²². A zatem dostawca mocy na etapie składania wniosku o certyfikację jednostki rynku mocy deklaruje wielkość obowiązku mocowego, jaką będzie ofertował na najbliższej aukcji głównej lub dodatkowej. Określona na tym etapie wielkość obowiązku mocowego nie może być natomiast zmieniona podczas trwania aukcji. W ten sposób dostawca mocy może określić buforową dla niego wielkość mocy, która pozwoli na realizację w całości obowiązku mocowego. Trzeba bowiem pamiętać, że ustawa o rynku mocy nie wyklucza możliwości wykorzystania mocy przekraczającej określoną we wniosku wielkość obowiązku mocowego, ponieważ nadwyżka mocy może być obracana na rynku wtórnym dla rynku

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 4.05.2007 r. w sprawie szczegółowych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz.U. 2007, Nr 93, poz. 623).

¹⁶ *Ibidem*.

¹⁷ Rządowe Centrum Legislacji, *Rządowy...*, s. 19.

¹⁸ Art. 19 i 20 uorm.

¹⁹ Pkt 7.4.2.1 ppkt 2 RRM.

²⁰ Ustawa z dnia 10.04.1997 r. – Prawo energetyczne (t.j. Dz.U. 2019, poz. 755, 730) (dalej: pe).

²¹ Pkt 7.4.2.1 ppkt 7 RRM.

²² Pkt 8.1.2 ppkt 1) lit. j) RRM.

mocy²³. Określenie wielkości obowiązku mocowego należy określić jako informację merytoryczną, nie sprowadza się ona bowiem wyłącznie do identyfikacji podmiotów czy potwierdzenia technicznych zdolności tegoż, ale wpływa na przebieg kolejnych etapów oraz działań podejmowanych przez OSP. Ponadto esencja wszystkich informacji techniczno-ekonomicznych oraz środowiskowych sprowadza się do stworzenia OSP możliwości zweryfikowania wielkości zadeklarowanej przez dostawcę obowiązku mocowego, a także zweryfikowania zdolności do przesłania mocy do systemu w sytuacji zagrożenia. Działania podejmowane przez OSP sprowadzają się do oceny poziomu bezpieczeństwa dostaw energii do sieci oraz określenia rodzajów ryzyka związanych z niedostarczeniem zadeklarowanej przez dostawców mocy.

2.3. Informacje techniczno-ekonomiczne

Wniosek o certyfikację jednostki rynku mocy wymaga podania przez dostawcę informacji techniczno-ekonomicznych. Informacje takie wydają się być kluczowe dla oceny przez OSP możliwości technicznych oraz finansowych prawidłowej realizacji obowiązku mocowego. W ramach tej kategorii znajdują się informacje o stanie technicznym oraz sytuacji i perspektywach finansowych dostawcy mocy, a także potwierdzenia wystawione przez OSD elektroenergetycznego, którego sieć dystrybucyjna posiada bezpośrednie połączenie z siecią przesyłową²⁴ oraz OSP²⁵ spełniania w roku dostaw przez układy pomiarowo-rozliczeniowe wymogów technicznych.

W odniesieniu do parametrów technicznych kluczowymi informacjami są informacje dotyczące charakterystyki rozruchu, dopuszczalnego zakresu pracy oraz szybkości zmian wielkości wytwarzania energii elektrycznej. W oparciu o te informacje dana jednostka rynku mocy, objęta umową mocową, będzie wykonywała swój obowiązek mocowy w okresie zagrożenia w trybie normalnym lub nagłym²⁶. Informacjami umożliwiającymi poprawne opracowanie parametrów aukcji, a jednocześnie sensytywnymi dla wnioskującego, są poszczególne parametry ekonomiczne działalności danej jednostki fizycznej. Parametrem szczególnie wrażliwym na potrzeby prognozowania zapotrzebowania na moc, wyznaczanego oddzielnie dla każdej aukcji, są dane o kosztach stałych i zmiennych. Prognozowane zapotrzebowanie na moc na rynku mocy jest bowiem określane z zastosowaniem złożonych metod prognostycznych, wykorzystujących narzędzia analizy probabilistycznej²⁷ i stochastycznej²⁸. Określenie prognozowanego zapotrzebowania na moc na podstawie niezwyfikowanych danych może mieć konsekwencje dla funkcjonowania rynku mocy i może prowadzić do nieuzasadnionego obciążenia odbiorców końcowych zbyt dużymi opłatami²⁹.

Do informacji techniczno-ekonomicznych należy zaliczyć:

- 1) informacje potwierdzające zdolność dostawy mocy osiągalnej netto przez poszczególne jednostki fizyczne wchodzące w skład jednostki rynku mocy w okresie dostaw przez nieprzerwany okres nie krótszy niż 4 godziny, w tym informacje o zastosowanej technologii i sposobie zapewnienia dostępności odpowiedniej ilości paliwa na potrzeby wykonania obowiązku

²³ Art. 48 ust. 1 pkt 2 uorm.

²⁴ Pkt 7.4.2.1 ppkt 4 RRM.

²⁵ Pkt 7.4.2.1 ppkt 5 RRM.

²⁶ Rządowe Centrum Legislacji, *Rządowy...*, s. 19.

²⁷ Modele probabilistyczne pozwalają na bieżące analizy wielu różnych zmiennych i są w stanie wygenerować wiele scenariuszy.

²⁸ Na temat miar stochastycznych zob. PKEE, 2015, s. 16 i n.

²⁹ Rządowe Centrum Legislacji, *Rządowy...*, s. 19.

mocowego, opracowane na wzorze stanowiącym załącznik RRM³⁰ (dostawca mocy potwierdza, że w przypadku wygrania aukcji będzie posiadał zdolność dostawy mocy przez jednostkę rynku mocy. W tym celu musi posiadać on odpowiednie zapasy paliw lub wykazać, że ma zapewnioną ich dostępność w odpowiedniej ilości. Wymaganie dotyczy wszystkich Jednostek Rynku Mocy Wytwórczych niezależnie od spalnego paliwa³¹);

2) parametry obejmujące:

- a) szybkość zmian wielkości produkcji energii elektrycznej przez jednostki fizyczne wchodzące w skład jednostki rynku mocy, wyrażona w MW netto/minutę;
- b) sprawność (wyrażoną w procentach) wytwarzania energii elektrycznej netto:
 - średnioroczną;
 - w warunkach normalnych przy mocy osiągalnej netto, uwzględniając wyniki pomiarów eksploatacyjnych, gwarancyjnych lub pomodernizacyjnych w zależności, które z nich są najnowsze;
 - w warunkach normalnych przy minimum technicznym, o którym mowa w pkt c), uwzględniając wyniki pomiarów eksploatacyjnych, gwarancyjnych lub pomodernizacyjnych w zależności, które z nich są najnowsze; a w przypadku jednostek kogeneracji, o których mowa w art. 3 pkt 35 pe, także sprawność ogólną netto, rozumianą jako średnioroczny stosunek produkcji netto energii elektrycznej i ciepła do zużycia energii chemicznej paliwa w jednostce kogeneracyjnej; poprzez warunki normalne rozumie się średnioroczne warunki eksploatacyjne z uwzględnieniem: temperatury otoczenia, temperatury wody chłodzącej, ciśnienia atmosferycznego i parametrów paliwa,
- c) minimum techniczne wytwarzania energii elektrycznej, przy którym jednostka fizyczna wytwórcza może pracować przez nieprzerwany okres nie krótszy niż 4 godziny, bez uszczerbku dla trwałości tej jednostki, wyrażone w stosunku do mocy osiągalnej netto;
- d) informacje o kosztach operacyjnych oraz kapitałowych jednostek fizycznych wchodzących w skład jednostki rynku mocy, w tym:
 - jednostkowe koszty zmienne, wyrażone w zł/MWh netto energii wprowadzonej do sieci, obejmujące: koszty zmienne transportu oraz pozostałe koszty zakupu paliwa podstawowego, koszty zmienne materiałów eksploatacyjnych wraz z kosztami ich transportu (np. chemikalia, oleje, smary), koszty zmienne korzystania ze środowiska wraz z kosztami transportu odpadów, tj. opłaty za korzystanie z powietrza, wody i ziemi, łącznie z opłatami za składowanie odpadów paleniskowych;
 - koszty stałe operacyjne, wyrażone w zł, obejmujące: koszty stałe zużycia materiałów i energii, koszty usług obcych, podatki i opłaty, koszty osobowe, koszty ubezpieczeń majątkowych reprezentacji, reklamy i sponsoringu;
 - wartość bieżąca (netto) środków trwałych składających się na jednostkę fizyczną wyrażona w zł, za rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym odbywa się certyfikacja do aukcji mocy;

³⁰ Załącznik nr 7.1 do RRM.

³¹ Rządowe Centrum Legislacji, *Rządowy...*, s. 19.

- 3) informację o istniejących i planowanych ograniczeniach czasu eksploatacji jednostki fizycznej wynikających z odrębnych przepisów, np. z regulacji środowiskowych (przykładowo można wskazać na ograniczenia wynikające z ustawy – Prawo ochrony środowiska³², w której zakłada się m.in. ograniczenie czasowe spalania paliw w okresie rocznym³³).

2.4. Informacje środowiskowe

Dostawca mocy we wniosku zawiera również informacje o jednostkowych wskaźnikach emisji substancji: dwutlenku węgla, tlenków siarki, tlenków azotu oraz pyłów, rozumiane jako wartość średnia za rok kalendarzowy poprzedzający rok, w którym odbywa się certyfikacja do aukcji mocy, wyznaczone zgodnie z RRM³⁴. Wzory określone w RRM pozwalają określić jednostkowe wskaźniki emisji substancji, tj. kWh, co jest odpowiednikiem ton substancji na rok, o których mowa w przepisach środowiskowych³⁵.

2.5. Oświadczenia

Do wniosku o certyfikację istniejącej jednostki rynku mocy wytwórczej należy dołączyć oświadczenie:

- 1) że w stosunku do żadnej jednostki fizycznej, która będzie wchodziła w skład tworzonej jednostki rynku mocy nie zachodzą lub nie będą zachodziły przesłanki wymienione w art. 16 ust. 2 uorm;
- 2) o wyrażeniu zgody na pozyskiwanie przez OSP danych pomiaroworozliczeniowych dotyczących zgłoszonych w danej certyfikacji do aukcji jednostek fizycznych, od dnia rozpoczęcia okresu dostaw do końca okresu ważności certyfikatu.

2.6. Dodatkowe informacje

W art. 19 ust. 2–4 uorm określone zostały dodatkowe informacje, jakie winny zostać dołączone przez dostawców mocy, którzy ubiegają się o utworzenie:

- 1) nowej jednostki rynku mocy wytwórczej składającej się wyłącznie z jednej jednostki fizycznej, która w dniu rozpoczęcia certyfikacji ogólnej była jednostką fizyczną wytwórczą planowaną;
- 2) modernizowanej jednostki rynku mocy wytwórczej składającej się wyłącznie z jednej jednostki fizycznej wytwórczej istniejącej;
- 3) jednostki rynku mocy składającej się z jednej lub większej liczby jednostek fizycznych zagranicznych.

Zakres informacji, jakie powinny zostać przedstawione przez dostawcę mocy został poszerzony o szczegółowe informacje ekonomiczne, a zwłaszcza o potwierdzenia możliwości pozyskania finansowania inwestycji oraz projekcje w zakresie realizacji planowanych inwestycji (harmonogram rzeczowo-finansowy inwestycji). Ponadto w przypadku jednostek, o których mowa w pkt 3 uorm powyżej określa także wyłączenia względem zakresu informacji, które wymagane są na podstawie art. 19 ust. 1 uorm. Dodatkowo art. 20 uorm³⁶ określa, podobnie jak art. 19 uorm, treść wniosku

³² Ustawa z dnia 27.04.2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1396).

³³ Art. 146a ustawy z dnia 27.04.2001 r. – Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz.U. 2019, poz. 1396).

³⁴ Pkt 7.4.2.2 i 7.4.2.3 RRM.

³⁵ M.in.: dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24.11.2010 r. w sprawie emisji przemysłowych (zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola) (wersja przekształcona) (Dz. Urz. L 334 z 17.12.2010, s. 17–119).

³⁶ RRM zawiera szczegółowe rozwinięcie zakresu informacji, o którym mowa w art. 20 uorm.

o certyfikację jednostki rynku mocy. Wszystkie informacje, o których mowa w tymże mają podobne znaczenie jak informacje, o których mowa w art. 19 ust. 2–4 uorm.

IV. Niezależna ekspertyza

Informacje podawane przez dostawców mocy we wniosku nie odnoszą się wyłącznie do sytuacji określonego dostawcy mocy, która uzasadniałaby pomyślny wynik aukcji dla tegoż, ale stanowią podstawę do należytego zrealizowania celów wprowadzonego rynku mocy dla bezpieczeństwa energetycznego kraju. Podanie nieprawdziwych bądź niezweryfikowanych danych przez wnioskodawcę może mieć konsekwencje dla funkcjonowania rynku mocy i w rezultacie prowadzić do nieuzasadnionego obciążenia zbyt dużymi opłatami odbiorców. Interes ogólny, jakim jest bezpieczeństwo energetyczne państwa oraz szeroko rozumiany dobrobyt ekonomiczny społeczeństwa, nie pozwala na pozostawienie wiarygodności i rzetelności informacji, o których mowa w ustawie o rynku mocy wyłącznie w gestii dostawcy mocy. Z tego względu przewidziano wymóg dołączania niezależnych ekspertyz do wniosku. Celem opracowania tejże jest wyrażenie przez niezależny podmiot opinii czy informacje techniczno-ekonomiczne są prawdziwe i rzetelne. Sporządzający wyraża zatem bezstronną i niezależną opinię po przeprowadzeniu analizy o charakterze technicznym i ekonomicznym w sektorze wytwarzania energii elektrycznej.

Niezależna ekspertyza sporządzana jest na potrzeby: (1) uzyskania certyfikatu dla nowej lub modernizowanej jednostki rynku mocy wytwórczej; (2) uzyskania certyfikatu dla jednostki rynku mocy redukcji zapotrzebowania, uprawniającego dostawcę mocy do zawarcia umowy mocowej na więcej niż jeden rok dostaw w wyniku aukcji głównej; (3) spełnienia przez jednostki rynku mocy Operacyjnego Kamienia Milowego, o którym mowa w pkt 14.1.2 RRM.

Zakres przekazywanych informacji przez dostawcę mocy, a także ich doniosłość dla prawidłowego przeprowadzenia kolejnych etapów rynku mocy, w tym określenia stawek opłaty mocowej stanowią uzasadnienie wprowadzonej niezależności podmiotu sporządzającego ekspertyzę. Można nawet stwierdzić, że wymogi, jakie muszą spełniać te podmioty czynią z nich osoby publicznego zaufania, a zatem winny one być niezależne, kompetentne i bezstronne. Co ciekawe, wymogi stawiane podmiotom sporządzającym niezależną ekspertyzę są analogiczne do tych, o których mowa w ustawie o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym dla biegłych rewidentów³⁷. Należy jednak zaznaczyć, że kryteria jakie muszą spełniać podmioty sporządzające ekspertyzę określa wyłącznie RRM, a nie uorm. Sporządzenie ekspertyzy z naruszeniem postawień RRM czyni ekspertyzę nieważną. Dostawca mocy załącza do każdej niezależnej ekspertyzy oświadczenia podmiotu sporządzającego ekspertyzę o spełnianiu wymagań określonych w RRM³⁸.

V. Braki formalne wniosku

Ustawa o rynku mocy nakłada na OSP obowiązek podjęcia czynności w celu usunięcia wad lub braków formalnych³⁹. W przypadku stwierdzenia, że wniosek nie spełnia wymogów określonych w art. 15, art. 16 ust. 1 lub 2, art. 19, lub art. 20 uorm, lub określonych w RRM, OSP

³⁷ Ustawa z dnia 11.05.2017 r. o biegłych rewidentach, firmach audytorskich oraz nadzorze publicznym (t.j. Dz.U. 2019, poz. 730): Rozdział 2 – Uzyskiwanie uprawnień i wykonywanie zawodu biegłego rewidenta.

³⁸ Oświadczenie sporządza się zgodnie z wzorem stanowiącym załącznik nr 7.7 do RRM.

³⁹ Art. 22 uorm.

za pomocą rejestru rynku mocy wzywa dostawcę mocy do usunięcia wad lub braków formalnych wniosku, wskazując te wady lub braki formalne w wezwaniu. OSP wyznacza także termin nie krótszy niż 3 dni robocze na ich usunięcie. Przyjęty w ustawie termin na usunięcie wad lub braków formalnych wynika z charakterystycznej cechy tychże – ich usunięcie może nastąpić w stosunkowo prosty sposób. Informacja o wezwaniu do usunięcia wad lub braków formalnych wniosku przekazywana jest także powiadomieniem wysyłanym automatycznie na adres e-mail użytkownika RRM.

W przypadku, gdy dostawca mocy, pomimo wezwania OSP, nie usunął wad lub braków formalnych wniosku o certyfikację, w terminie wyznaczonym przez tegoż, OSP odmawia wydania certyfikatu, o czym niezwłocznie informuje dostawcę mocy zamieszczając stosowną informację w rejestrze. Informacja o odmowie wydania certyfikatu przekazywana jest także powiadomieniem wysyłanym automatycznie na adres e-mail użytkownika rejestru.

Informacja o odmowie wydania certyfikatu zawiera wskazanie przyczyn. W tym miejscu może rodzić się pytanie o zasadność wskazywania przyczyn odmowy wydania certyfikatu, jeśli wynikała ona z wad lub braków formalnych, o których dostawca mocy został prawidłowo zawiadomiony przez OSP. W stosunku do decyzji OSP o odmowie wydania certyfikatu, dostawcy mocy przysługują uprawnienia określone postępowaniu reklamacyjnym⁴⁰.

VI. Skutek prawny złożenia wniosku

Złożenie wniosku o certyfikację w celu dopuszczenia jednostki rynku mocy do aukcji mocy jest jednocześnie wyrażeniem woli przez wnioskującego uczestnictwa w aukcji bez konieczności złożenia dodatkowych oświadczeń woli po uzyskaniu certyfikacji oraz woli zawarcia umowy mocowej w wyniku aukcji mocy⁴¹. Złożenie wniosku nie jest jednak jednoznaczne z koniecznością ich udziału w dalszych procesach rynku mocy – to tylko spełnienie wymogu ustawowego (Pawlak i Ziarkowski, 2018, s. 65). Jest to jednak pierwszy etap, w ramach którego jednostki wytwórcze i jednostki redukcji zapotrzebowania będą mogły, w wyniku aukcji mocy, zawrzeć umowy mocowe, na podstawie których otrzymają wynagrodzenie (Pawlak i Ziarkowski, 2018, s. 65). Prawidłowe złożenie wniosku nie przesądza o konieczności przejścia przez jednostkę rynku mocy wszystkich etapów dopuszczenia do udziału w rynku mocy, a tym bardziej nie oznacza powodzenia podczas aukcji. Jednostka, która złożyła wniosek może wycofać się na dalszym etapie.

Należy także nadmienić, że art. 21 uorm stanowi, że dostawca mocy, przedkładając w certyfikacji do aukcji głównej lub do aukcji dodatkowych wniosek o utworzenie jednostki rynku mocy uprzednio certyfikowanej, może złożyć wniosek o certyfikację zawierający tylko uzupełnienie lub zmianę informacji przekazanych w poprzedniej certyfikacji do aukcji głównej lub do aukcji dodatkowych. A zatem wniosek zawierający informacje inne niż uzupełniające lub zmieniające uprzednio przekazane informacje zostanie uznany za nowy wniosek o certyfikację jednostki rynku mocy. OSP rozpatruje wniosek o certyfikację jednostki rynku mocy złożony najpóźniej, co oznacz, a że danej sprawie zostaje nadany nowy bieg.

⁴⁰ Art. 19 uorm.

⁴¹ Pkt 7.4.1.2 RRM.

VII. Uwagi końcowe

Poczynione powyżej rozważania na temat wniosku o certyfikację jednostki rynku mocy do aukcji głównej i aukcji dodatkowych wskazują na skalę nakładów organizacyjnych oraz finansowych ponoszonych przez wnioskującego (dostawcę mocy) przed rozpoczęciem procesu certyfikacji oraz uzyskania samego certyfikatu. Złożenie wniosku stanowi wyrażenie woli uczestnictwa w aukcji mocy bez konieczności złożenia dodatkowych oświadczeń woli po uzyskaniu certyfikacji oraz woli zawarcia umowy mocowej w wyniku tejże. Dostawca mocy wnioskujący o certyfikację musi jednak potwierdzić, że w przypadku wygrania aukcji będzie posiadał zdolność dostawy mocy przez jednostkę rynku mocy. W tym celu musi on posiadać odpowiednie zasoby paliw lub wskazać, że ma zapewnioną ich dostępność w odpowiedniej ilości, co jest szczególnie ważne przy jednostkach wytwórczych gazowych pobierających paliwo gazowe z sieci (Bałdowski i Kraśniewski, 2018, s. 44). Mimo szerokiego zakresu przedmiotowego wniosku, należy uznać, iż jest on adekwatny do przebiegu procesu certyfikacji jednostek rynku mocy. Zakres przekazywanych informacji pozwala bowiem na ocenę zdolności organizacyjnych i finansowych wnioskodawcy do dostarczenia deklarowanej mocy (interes publiczny). Możliwe jest zatem zrealizowanie założeń rynku mocy i zaspokojenie zapotrzebowania na energię elektryczną w sytuacji podwyższonego zapotrzebowania w systemie. Przekazane dane pozwalają Operatorowi Systemu Przesyłowego ustalić realną ilość mocy, a jednocześnie zweryfikować, jaka część tej ilości może być dostarczona na czas do sieci, z uwagi na parametry techniczne jednostek rynku mocy, w tym szybkość zmiany wielkości wytwarzania energii elektrycznej przez jednostkę. Ponadto zakres danych przekazywanych Operatorowi pokrywa się z tymi, o których mowa w rozporządzeniu systemowym. Z tego też względu należy uznać, że zakres przedmiotowy wniosku, o którym mowa w niniejszym opracowaniu nie stanowi *novum* i nie narusza sensytywnych danych przedsiębiorstwa energetycznego (interes przedsiębiorstwa energetycznego). Na zakończenie należy wskazać na znaczenie postawień „Regulaminu Rynku Mocy”. Regulamin dla przedsiębiorstw energetycznych ma takie same skutki prawne, jak abstrakcyjna norma prawna, tj. ustawa o rynku mocy. Na uzasadnienie takiego poglądu należy wskazać, że Regulamin dookreśla przepisy ustawy o rynku mocy przez doprecyzowanie zakresu przedmiotowego wniosku i jest zatwierdzany decyzją administracyjną *in abstracto*.

Bibliografia

- Bałdowski, M. i Kraśniewski, M. (2018) Istota i prawne aspekty funkcjonowania rynku wtórnego dla rynku mocy. *internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny*, 5(7).
- Będkowski, M. (2018). Rynek mocy jako nowy instrument zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego w Polsce. W: M. Pawełczyk (red.), *Współczesne problemy bezpieczeństwa energetycznego – sektor gazowy i energetyczny*. Warszawa: Wydawnictwo Ius Publicum.
- Dąbrowski, T. (2018). Rynek mocy w Polsce – cel wdrożenia ustawy, uwarunkowania unijne i polskie, kluczowe założenia koncepcji i ustawy. *internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny*, 5(7).
- Muszyński, I. (2018). Rynek mocy jako instrument wsparcia budowy nowych elektrowni – czy to zadziała? *internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny*, 5(7).
- Muszyński, I. (2019). Komentarz do art. 82. W: M. Czarnecka, T. Ogłódek (red.), *Prawo energetyczne. Ustawa o odnawialnych źródłach energii. Ustawa o rynku mocy. Komentarz*. Warszawa: C.H. Beck.

- Pawlak, B. i Ziarkowski, M. (2018). Realizacja obowiązku mocowego przez przedsiębiorstwa energetyczne. *internetowy Kwartalnik Antymonopolowy i Regulacyjny*, 5(7).
- PKEE. (2015). *Rynek mocy czyli jak uniknąć blackoutu. Analiza zasadności wdrożenia kompleksowego mechanizmu rynku mocy w Polsce*. Warszawa: Polski Komitet Energii Elektrycznej.
- PSE. (2011). *Instrukcja Ruchu i Eksploatacji Sieci Przesyłowej. Wersja 2.0 zatwierdzona decyzją Prezesa URE nr DPK-4320-1(4)/2011/LK z dnia 15 grudnia 2011 r.* Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Pozyskano z: <https://www.pse.pl/dokumenty> (18.08.2019 r.), dalej jako: IRiES.
- PSE. (2018). *Regulamin Rynku Mocy z dnia 27 marca 2018 r.* Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Pozyskano z: <https://www.pse.pl/regulamin-ryнку-mocy>. (18.08.2019).
- PSE. (b.d.). *Rynek mocy – informacje ogólne. Ramowy harmonogram procesów rynku mocy*. Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. Pozyskano z: <https://www.pse.pl/rynek-mocy-informacje-ogolne> (18.08.2019).
- Saługa, P. i Kamiński, J. (2017). Rynek mocy w Polsce – aukcja jednocenowa vs. Dyskryminacyjna. *Zeszyty Naukowe*, 98.
- Stahl M., Duniewska, Z., Jaworska-Dębska, B., Kasiński, M. i Olejniczak-Szałowska, E. (red.). (2019). *Prawo administracyjne. Pojęcia, instytucje, zasady w teorii i orzecznictwie*. Warszawa: Wolters Kluwer.